



36

## Nämndeman – ett ansvarsfullt uppdrag

### Inledning

Hösten 2019 ska kommunfullmäktige utse **nya nämndemän** för åren 2020 - 2023. I denna skrivelse finns kortfattad information om vad nämndemannauppdraget innebär. Informationen lämnas för att erfarenheten visar att det inte sällan är så att en nyvald nämndeman blir överraskad av förutsättningarna, inte minst antalet tjänstgöringsdagar och längden på dessa. Det får ofta till följd att den nyvalde efter kort tid hoppar av uppdraget.

För att ni som ska utse nämndemän ska veta mer om uppdraget och de praktiska tjänstgöringsvillkoren lämnas denna information.

### Nämndemannauppdraget och förtroendet för domstolarna

**Att vara nämndeman** är ett betydelsefullt och lärorikt uppdrag. Nämndemannen är domare och fattar ingripande beslut för enskilda människor. Det är i tingsrätt fråga om någon har begått ett visst brott och i så fall vad straffet ska vara eller, i familjemål, vem av två föräldrar som ska ha vårdnaden. Rätten består av en juristdomare och tre nämndemän som alla har en röst vardera.

**Nämndemännen ska bidra till medborgarnas förtroende** för domstolarnas verksamhet. Nämndemannen ska bidra med sina erfarenheter och kunskaper men är som andra domare skyldig att döma efter lagen. Nämndemannakåren ska med avseende på **ålder, kön, etnisk bakgrund och yrke** spegla det svenska samhället.

### En nämndeman ska

- ha gott omdöme, självständighet, vara laglydig och i övrigt lämplig,
- vara svensk medborgare,
- inte ha förvaltare eller vara försatt i konkurs och
- vara bosatt i vår domsaga

Nämndemannauppdraget är **opolitiskt** och det finns inget krav på att den som väljs ska vara med i ett politiskt parti.

### Att tjänstgöra som nämndeman

Nämndemännen indelas vardagar till **tjänstgöring** för hela året enligt ett **schema**. Det är fråga om ca 15 hela dagar, från ca 9.00 till 17.00. Från midsommar till augusti är det endast tjänstgöring efter särskild överenskommelse. Redan vid schemalaggningsen kan vi ta **hänsyn** till om en nämndeman regelmässigt inte kan tjänstgöra viss bestämd veckodag. Om det är fråga

om enstaka dag/dagar kan man i stället lämna återbud. Man kan också bli tillfrågad om tjänstgöring utöver schemat.

Rättegångsförfarandet i tingsrätt är i huvudsak muntligt och omedelbart, dvs. att parter och vittnen hörs direkt i salen. Det är mycket sällan fråga om att en nämndeman ska läsa handlingar i förväg.

Rättegångar är **inga vanliga sammanträden**. Alla i rätten måste vara närvarande hela tiden – fysiskt och psykiskt. Rättens ledamöter kan inte komma senare, gå tidigare eller brista i koncentration. Juristdomaren är ordförande och leder förhandlingen som sker i en bestämd ordning.

Rättegångar kan dock **dra ut på tiden**, man måste om inte annat sägs vara beredd att stanna längre än till 17.00. Det innebär att om man viss schemalagd dag inte kan stanna för att man har andra åtaganden så ska man lämna återbud till den tjänstgöringsdagen.

Rättegångar kan med kort varsel **ställas in** och då avbokar tingsrätten nämndemannens tjänstgöring hel eller del av dag. Målen och rättegångarna är **olika stora**. Ofta är det flera mindre mål på en dag men det kan också vara mål som pågår flera dagar och veckor. Till längre mål bokar vi nämndemän särskilt.

## Introduktion, ersättning m.m.

**Introduktionsutbildning** under en halv dag anordnas av tingsrätten och är obligatorisk för nya nämndemän. Vid introduktionen går vi bl.a. igenom de viktigaste måltyperna, hur rättegångar går till och vad det innebär att vara nämndeman och domare. Det kommer att finnas många introduktionstillfällen.

Nämndeman har **rätt till ledighet** från arbete för att tjänstgöra. Arvodet är för hel dag 500 kr. Ersättning ges också för **förlorad arbetsförtjänst** och reskostnader.

Attunda tingsrätt kommer för kommande period att ha **275 nämndemannaplatser** och vi har och vill fortsätta ha ett **gott samarbete** med våra nämndemän.

Det finns mer allmän information om nämndemannauppdraget på [www.blinämndeman.se](http://www.blinämndeman.se) och på tingsrättens egen hemsida [www.attundatingsratt.domstol.se](http://www.attundatingsratt.domstol.se).

Den som vill veta mer är också välkommen att besöka oss eller att ta kontakt med Lars-Gunnar Gustafsson på telefon 08- 561 696 55 eller [lars-gunnar.gustafsson@dom.se](mailto:lars-gunnar.gustafsson@dom.se)

**SPRID GÄRNA DENNA INFORMATION TILL PRESUMTIVA NÄMNDEMÄN.**

Lars-Gunnar Gustafsson, [lars-gunnar.gustafsson@dom.se](mailto:lars-gunnar.gustafsson@dom.se)  
08-561 696 55

## Angående val av nämndemän för mandatperioden 2020 - 2023

Attunda tingsrätt har beslutat att det vid tingsrätten ska finnas 275 nämndemän. Med utgångspunkt i kommunernas befolkningsunderlag den 31 december 2018, har tingsrätten räknat fram det antal nämnden som varje kommun i domsagan ska utse.

För **Österåker kommun** gäller att kommunen ska utse **26 nämndemän** för tjänstgöring den 1 januari 2020 – 31 december 2023.

Tingsrätten önskar att kommunen snarast möjligt och **senast den 1 oktober 2019** redovisar till tingsrätten vilka som utsetts till nämndemän.

## Om fördelning av nämndemän inom domsagan

Attunda tingsrätts domsaga består av kommunerna Danderyd, Järfälla, Sigtuna, Sollentuna, Täby, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Vallentuna, Vaxholm och Österåker. Sammanlagt bor det cirka 468 000 i dessa kommuner.

Antalet nämndemän fördelas enligt följande:

Kommuner	Invånare <sup>1</sup>	Antal nämndemän
Danderyd	33 187	19
Järfälla	78 480	46
Sigtuna	48 130	28
Sollentuna	72 528	43
Täby	71 397	42
Upplands Väsby	45 543	27
Upplands-Bro	28 756	17
Vallentuna	33 432	20
Vaxholm	12 023	7
Österåker	44 831	26
Summa	468 307	275

<sup>1</sup> Befolkning den 31 december 2018 (källa SCB)

## Om uppdraget

Nämndemannauppdraget är helt opolitiskt. Som nämndeman är man lekmannadomare och representerar inte något parti. Val av nämndemän ska enligt riksdagsbeslut ske året efter de allmänna valen just för att markera att uppdraget inte är politiskt.

Enligt 4 kap 7§ rättegångsbalken, som handlar om val av nämndemän, ska en allsidig sammansättning av nämndemannakåren eftersträvas med hänsyn till ålder, kön, etnisk bakgrund och yrke. Om det finns flera alternativa sätt att uppnå en allsidig sammansättning, bör de personer väljas som inte tidigare tjänstgjort som nämndemän eller de som tjänstgjort kortast tid. Vi vill också påminna om att det behövs lämpliga nämndemän i alla åldrar, men generellt sett behövs fler som är yngre än 45 år.

## Uppgifter vi behöver

När ni skickar utdrag ur sammanträdesprotokoll med beslut av nämndemän ska samtidigt intygas, från överförmyndaren, att den nya nämndemannen inte har någon förvaltare enligt 11 kap. 7§ föräldrabalken, samt nedanstående uppgifter för att kunna kontrollera nämndemännen:

- Personnummer
- Efternamn, tilltalsnamn
- Mobiltelefonnummer
- E-postadress

Med hjälp av personnumret hämtar vi sedan adress från Skatteverkets folkbokföringsdatabas Navet.

Ni ska inte lämna uppgift om vilket parti som nominerat nämndemannen.

Vi behöver **senast 1 oktober 2019** besked om vilka som valts till nämndemän.

Detta för att ha tid att genomföra obligatoriska kontroller och kunna planera tjänstgöring. De nämndemän som valts ska också genomgå en obligatorisk utbildning här på domstol innan de får börja tjänstgöra.

Från tingsrättens sida vill vi gärna i slutet på maj komma till er i kommunerna som utser nämndemän och lämna ytterligare information och svara på eventuella frågor. Hör gärna av er redan nu för att bestämma tid för detta. Kvällstider är förstås möjliga.

Ring alternativt e-posta till Lars-Gunnar Gustafsson på 08-561 696 55 eller [lars-gunnar.gustafsson@dom.se](mailto:lars-gunnar.gustafsson@dom.se)

Ett informationsblad om rollen som nämndeman bifogas denna skrivelse. Det finns även mer allmän information om nämndemannauppdraget på: [www.blinämndeman.se](http://www.blinämndeman.se) och på tingsrättens egen hemsida [www.attundatingsratt.domstol.se](http://www.attundatingsratt.domstol.se)



Lars-Gunnar Gustafsson  
Bemörande och Säkerhetschef